

TORONTÁL

Ára: 75 para	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Beeskerek, Obilnyeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára: 75 para
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Beeskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	

Jugoszlávia és Olaszország a fiumei kérdésről.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Fiume, márc. 23.

Tegnap még arról beszéltek, hogy a jugoszláv-olasz tárgyalások holt pontra jutottak s ma az a váratlan hír érkezik Abbaziából, ahol a paritétikus bizottság üléseit tartja, hogy mindkét állam képviselői a tegnapi ülésen konkrét javaslatokat tettek, amelyek alkalmasak arra, hogy a régen vajdó kérdést megoldják.

Az ülésen, mely másfél óráig tartott, legelőbb az olasz delegátusok fejtették ki javaslatukat, mely egy olasz-jugoszláv konzorcium alakítását célozza. Ez a konzorcium a fiumei kikötő, a Baross-kikötő, Brajdica és Martinschizza-kikötőknek ügyeit intézné. Egyelőre egy próbaévről volna szó, mely idő alatt a szerződő felek meggyőződésnek arról, hogyan fest a javaslat praktiszban. A próbaév leteltével a szerződés érvénybe lépne. A tervbe vett kormányzó-bizottság hat tagból állna. Jugoszlávia, Olaszország és Fiume állama két-két taggal volna benne képviselve. A bizottság szótöbbséggel választ majd egy ügyvezetőt. Amennyiben a választás olaszra esik, a helyettese jugoszláv lesz és viszont.

Az abbaziai jugoszláv bizottság ezt a javaslatot ad referendum vette s a maga részéről rövid nyilatkozatot tett, melyben kijelenti, hogy a Baross-kikötő, a Delta és a Brajdica (igy hívják a Susak felé eső farakodóhelyeket) kizárólag Jugoszláviát illeti meg, tehát jugoszláv igazgatás alatt kell maradnia s ragaszkodnak ahhoz, hogy mint jugoszláv kikötők kezeltesenek s az SHS állam szuverénitása alá tartozzanak. A fiumei kikötőt illetőleg követelik, hogy azt csakis a fiumei állam igazgathassa. A jugoszláv határtól Fiuméig terjedő vasutvonal jugoszláv kezében legyen, míg a másik vasutvonal a pályaudvartól Abbaziáig, továbbra is olasz kezelésben maradjon. A fiumei pályaudvar maga Fiume államot illeti meg. A fiumei raktárházak szintén Fiume állam kezelésében maradjanak, avagy ha Fiume úgy kívánja, szintén a három állam veszi át. A jugoszláv és olasz érdekek megóvására egy állandó háromtagú paritétikus bizottság lesz megválasztandó, mely a kikötő s a vasutak ügyével fog foglalkozni. A jugoszlávok a fősúlyt arra vetik, hogy Fiume állama teljes önállóságot kapjon, mint azt a rapallói szerződés biztosítja s hogy a Baross-kikötő a jugoszláv kivitelnek és tranzitkereskedelemnek szolgáljon.

Az olaszok ezt az ellenjavaslatot szintén tudomásul vették s már a legközelebbi ülésen fogják meg-

Vajjon tudja-e Radics, hogy mit akar?

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Zagreb, márc. 26.

A Radics-párt kongresszusa, amelyen a párt valamennyi képviselője résztvett, tegnap folyt le Zagrebban. A gyűlés teljesen zárt és titkos volt és megszakítás nélkül reggel nyolc órától déli két óráig tartott. Radics Sztepan beszéde és többek felszólalás után

határozatilag kimondták, hogy nem mennek el Beogradba, nem keresnek érintkezést a kormány-

nyal. A párt ezzel szemben közeledést fog keresni a klerikálisokkal és Spaho dr. csoportjával, az ellenzék eme két erős pártjával. A tárgyalások megindítására egy bizottságot választottak.

Ezzel a határozattal ellentétben a délutáni banketten elhangzott felkötésből azt lehet következtetni, hogy Radicsék mégis elmennek Beogradba.

A török ellenjavaslatokat nem fogadják el.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

London, márc. 25.

A török ellenjavaslatokat tárgyaló értekezlet olasz tagjai azt javasolták, hogy az új konferenciát is Lausanneban tartsák meg, míg a franciák egy olasz várost javasoltak.

Jegyzéseiket közölni. Beavatott körökben nem tartják kizártnak, hogy ezekután a tárgyalások rövidesen eredményre fognak vezetni. Ez a remény annál jogosultabb, mint-hogy a fentebb említett hattagu bizottság, mely a vasutakat és a kikötő ügyeit vezetné, már három évvel ezelőtt szóba került s akkoriban az összes érdekelt feleknél nagy tetszésre talált.

A politikai helyzet.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 25.

A választások által keletkezett helyzet főleg pedig Radics pártjának és Radics befolyásának ellenzéki körökre történt nagy fokú megerősödése a kormány helyzetére is érezhető befolyást gyakorol. A mai helyzet megoldása a kormánynak áll elsősorban érdekében, ezért ma a minisztertanács két ízben is ülésezett és mindkét alkalommal a Radics föllépése által esetleg teremtendő helyzettel foglalkoztak. A radikálisok számára a mai körülmények között több eshetőség áll fenn. Ha Radics nem jön Beogradba, akkor a kormány helyzete szilárd és nyugodtan léphet a parlament elé, ha azonban Radics Beogradba jönne és az ellenzék segítségével a kormány megbuktatására törekedne, ak-

A jogpolitikai bizottság arra a megállapodásra jutott, hogy a török ellenjavaslatok területi követeléseit a szövetségesek nem fogadják el.

kor Pasity felosztja a parlamenti és kiírja az új választásokat. Ebben az esetben májusban vagy júniusban tartják meg ismét a választásokat. Radikális körökben ezt a három hónapot teljesen elégnak tartják ahhoz, hogy a közigazgatási apparátus segítségével előkészítsék az országot, hogy a választások a radikálisok számára többséget biztosítsanak. A fenti eshetőségeken kívül van azonban még egy harmadik is, amelynek segítségével némelyek biztosíthatni vélik a radikális kormány munkaképességét. Ez a körülmény lenne, ha a radikális kormány valami alaki hibánál fogva megsemmisítene az összes mandátumokat. Mindezen hírek ellenzéki körökből származnak és ezért érthető tartózkodással kell őket fogadni. A radikálisok a helyzet megoldásával kapcsolatosan kijelentik, hogy semmi olyan eszközhöz nem fognak nyulni, amely az alkotmánnyal és az ország törvényeivel ellenkezik.

A radikális-párt mandátumfosztó tervei a sarajevói radikális és jobb oldali muzulmán körökben vannak igen elterjedve és valószínűleg onnan is származnak. Ezek terjesztették azon híreket, hogy a kormány megsemmisíti Spahoék mandátumát és új választásokat fog kiírni, mert a muzulmán baloldal meg nem en-

gedett agitációs eszközökkel élt; terrorizálta Bosznia muzulmán lakosságát és azzal fenyegetődzött, hogy Kemal pasa mindenkit megölet, aki nem szavaz Spahoékra.

Ezek a hírek különösen Spahoék körében keltettek nagy elégedetlenséget és most a muzulmánok ebben a kérdésben tárgyalni is akarnak a radikálisokkal. Spaho és Hrasnica ma Zagrebba utaztak az ellenzék gyűlésére.

A bánági apostoli adminisztrátor kinevezése.

Nagy gondot okoz a lakáskérdés.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, márc. 26.

A vallásügyi minisztérium katolikus osztálya 499/923. szám alatt rendeletet küldött Torontál-Temes megye főispáni hivatalához, amelyben közli, hogy a királyi kormány a Szentszékkal egyetértőleg Bácska megye területére Budanovity Lajos suboticei róm. katolikus plébánost, Bánág területére pedig Rodity Rafaelt, a terzatói kolostor gvardiánját nevezte ki apostoli adminisztrátorrá. A bácskai adminisztratori székhely Subotica, a bánági pedig Beeskerek lesz.

Az apostoli adminisztrátor teljesen önállóan intézkedhetik s rendelkezési érvényesek a kerület egész területére. A Bánág egyházi közigazgatásilag a esanádi egyházmegye hatásköre alá tartozott, Bácska pedig a kaloesai érsekség fennhatósága alá. Ezek a kötelek most teljesen megszűntek és úgy a bánági, mint a bácskai adminisztrátor mint önálló hatóság fog rendelkezni.

Rodity Rafael bánági apostoli adminisztrátor beeskereki lakása és irodahelyiségeinek elhelyezése fellett még nem döntöttek. A plébánosi lakban nem áll megfelelő helyiség rendelkezésre s így ez a kombináció esik. Valószínű, hogy az adminisztrátor a gimnázium épületében helyezkedik el.

Az osztrák-magyar adósságok konferenciája véget ért.

Wen, márc. 25.

Az utódállamok képviselőinek tanácskozása, amelyet az osztrák-magyar háboru előtti adósságok rendezése ügyében hívtak össze Wienben, eredménytelenül végződött be.

Alacsonyabb lesz a buza vámfja

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 25.

A miniszterek gazdasági és pénzügyi bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen a vámtarifa egyes pontjainak megváltoztatásáról volt szó. A bizottság elvben elhatározta a buza, a tengeri és a liszt kiviteli vámfjának leszállítását. Végleges határozatot még nem hoztak, mert hiányoztak a szükséges adatok.

Ezután az állami egyedáruságnak a Németországból beszerzendő sóra vonatkozó javaslata felett vitakoztak és elhatározták, hogy hatvan ezer tonna sótnak kérik Németországtól a jóvátétel számlájára.

Plosic község veszélyben.

Terjed a fekete himlő járvány.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, márc. 26.

A „Torontál” legutóbbi számában röviden jeleztük, hogy Plosicon felütötte fejét a fekete himlő. A járványról telefonon kapott értesítést a beeskereki egészségügyi hivatal, melynek vezetője még aznap elutazott a veszélyeztetett községbe, hogy a helyszínen megvizsgálja, hogy tényleg fekete himlőmegbetegedésekről van-e szó és mily méretűnek mutatkozik a pusztító ragály.

Az egészségügyi hivatal főnöke, Kovacevity Dusan dr. tegnap érkezett vissza utjáról. Tapasztalatairól és intézkedéseiről a következőket mondotta el munkatársunknak.

Plosic délbánsági község orvosa telefonon jelentette, hogy a faluban fekete himlőmegbetegedések jelentkeztek, melyek mindinkább tovább terjednek. Az aggasztó helyzetre való tekintettel kiutaztam Plosiera, hogy személyesen meggyőződjem, milyen méretű a járvány és hogy mennyiben kell tartani a veszélytől. A vizsgálat folyamán tizenkét esetben konstataáltam a fekete himlőt. Ez olyan komoly szám, hogy szükségessé vált minden intézkedést megtenni a járvány továbbterjedésének megakadályozására. Remélem, hogy az életbeléptetett intézkedések megtekinthetik jótékony hatásukat.

Pótválasztás Debeljácán és Ovcán.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, márc. 26.

Tegnap folyt le Ovcán és Debeljácán a pótválasztás. Lapzártáig nem érkezett hivatalos jelentés a pótválasztás eredményéről. Lapzártakor vesszük a hírt, hogy Debeljácán 709 szavazatot adtak le a demokrata, 251 szavazatot pedig a radikális-pártra. Potporányon a demokrata 49, a radikálisok pedig 376 szavazatot kaptak. Az ovcái eredmény még ismeretlen.

Rendezték a munkásbiztosító tisztviselők fizetését.

Elrendelték a különbözettek folyósítását.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, márc. 26.

A munkásbiztosító pénztárak alkalmazottai már régebbi idő óta elkeseredetten harcolnak anyagi helyzetük megjavításáért. Hónapokkal ezelőtt azzal a kérelemmel fordultak a szociálpolitikai minisztériumhoz, hogy fogadja el, illetve adja meg hozzájárulását az alkalmazottak pragmatikájához. A szociálpolitikai miniszter, mint annak idején megírtuk, elzárkózott a kérés teljesítése elől, megtagadta a szabályzat aláírását, amely nemesak a fizetést rendezi, hanem az állások biztosítását is tartalmazza és utasította a zagrebi országos pénztárt, hogy a minisztérium módosítási ellenjavaslata alapján dolgozza át a tervezetet.

Az országos pénztár igazgatósága nemrégiben ülést tartott, amelyen kimerítően foglalkozott ezzel a régóta vajudó kérdéssel. Az igazgatósági ülés hosszú vita után elfogadta a minisztérium módosítási ajánlatát és aszerint készítette el az új szabályzatot, mely lényegileg nem sokban tér el az eredeti tervezettől.

A zagrebi országos munkásbiztosító pénztár igazgatósága most utasította az összes kerületi pénztárakat, hogy addigra is, amíg a javított pragmatikát nem hagyják jóvá, fizessék ki a szabályzatban bennfoglalt fizetések és a jelenlegi bér közötti különbözetet.

A beeskereki munkásbiztosító-pénztár péntek estére igazgatósági

ülést hívott össze, amelyen az átdolgozott szabályzat-javaslat ügyét tárgyalják. Valószínű, hogy az igazgatóság nem fog elzárkózni az alkalmazottak sorsának megjavítása elől és megadja hozzájárulását a módosított szabályzathoz. Ebben az esetben utasítani fogja a beeskereki pénztár vezetését, hogy még az ünnepek előtt kiutalja a március hónapban mutatkozó fizetési különbözetet.

Hogy példával is dokumentáljuk, hogy mily fontos pontokat foglal magában a kérdéses szabályzat, megemlítjük, hogy a fizetéseket a szolgálati idő arányában állapítja meg. A napidíjas például az első hónapban huszonöt dinárt kap naponként, a következő hónapban az év leteltéig 29 dinárt, három év leteltéig 35 dinárt és utána 40 dinárt naponként. A pragmatikában egyúttal szabályozták az előléptetés kérdését is és ennél bizonyos kúcsot állapítottak meg, hogy elkerüljék minden más mellékszempontnak érvényesülési lehetőségét. Rendes tisztviselővé például elsősorban csak azt nevezhetik ki, aki a napidíjasok utolsó csoportjában van s így a legtöbb szolgálati idővel rendelkezik.

A munkásbiztosítási tisztviselők követeléseinek sikerre vivásában sokat fáradozott a pénztári alkalmazottak országos szövetsége, mely eddig is sokat tett a tisztviselők helyzetének megjavítása érdekében.

HIREK

Kik tartoznak építeni. A lakáshivatal vezetője, Grubity Andrea dr. városi főjegyző a mai vagy a holnap nap folyamán gyűlésre hívja össze a lakásbizottság tagjait, akikkel megbeszéli az építésre kötelezett vállalatoknak adandó határidőt. Az ülésen véglegesen döntenek afelett is, hogy milyen sorrendben történjenek az építkezések.

Összeírják az ékszerészeket. A kereskedelmi- és iparügyi minisztérium 833/923. szám alatt érdeklődte, hogy az arany- és ezüst eladással foglalkozó cégeket összeírják. A rendelkezésnek megfelelően Vuletin Giga városi jegyző iparügyi referens, beidézi az érdekelt tulajdonosokat és a bementett adatokat továbbítja. A minisztérium statisztikájára részére kérte be ezeket az adatokat.

Dragity Szlavko előadása a wieni Burghan. Amint a „Neue Freie Presse” jelenti, Dragity Szlavko író, aki huzamosabb ideig Beeskereken is tartózkodott és itt egy népegyetem felállítására ügyében fejtett ki lelkes propagandát, április hó 5-ikén a wieni Burg ceremóniás termében lírai, drámai és szociál-filozófiai tartalmu német nyelven írt költeményeit fogja előadni. A Presse e hírhez hozzáfűzi, hogy Wien irodalmi köreiből nagy várakozással tekintenek a nagytehetségű író előadása elé.

Aranylakodalom. Ritka szép ünnepeket ült meg Mayer Henrik bankigazgató és neje, akik házasságuk ötvenéves évfordulóját ünnepelték meg tegnap. Az ünnepség a jubilánsok fia, Mayer Aurél bankigazgató házában folyt le, ahol Niedermann Mór főrabbi emelkedett hangra beszédet intézett az ünnepelő párhoz és újra megszentelte a frigyüket. A gratulálók és vendégek egész légiója kereste föl szerencsekívánataival a köztisztviselők álló jubiláló párt.

Avramič Budimil gitár-estélye. Avramič Budimil ma esti gitáros dalestélye iránt általános érdeklődés nyilvánul meg, úgy hogy előreláthatóan nagy közönség fogja meg hallgatni a szebbnél-szebb magyar, szerb és német népdalokat, amelyeket Avramič kiválóan tud interpretálni. A dalestély kedélyes keretek között a Kaszinó éttermében lesz. Belépőjegy 12 dinár.

Krucsay Erzsi táncestélye iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. A fiatal művésznő, aki klasszikus tánc-kreációinak legszebbjeit fogja bemutatni, Beeskereken április 3-ikán este fél 9-kor táncol a városi színházban.

Kinevezés. Risztity Milánt, az alibunári járás főszolgabírójává nevezték ki.

Beeskerek megkapta a vámbivatalt. A Trgovinszki Glasznik legutolsó számában azt az örvendetes hírt hozza, hogy a fővámgazgatóság határozata értelmében Beeskereken vámbivatalt állítanak fel.

Atutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukvitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadržna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

Atutalásokat és csekkekiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportörök részére valutabiztosításokat legjutányosabban eszközöl a Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Széregazgató 52.

Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Beeskerek. — Telefon-szám 329.

Kilakoltatott családok.

Idillikus lakások az utcán.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, márc. 26.

A lakásinság kitermelte legújabb válfaját, az utcán való lakást is, vagyis aki nem akar szépszerivel kiemenni a bírósági határozattal másnak odaitélt lakásból, azt a végrehajtó közegek egyszerűen kilakoltatják — az utcára. A kissé tul szelős „lakáshoz” jutott bérlők zavartalanul összeállítják butoraikat és berendezik a minden világtáj felé a szabadba nyíló szobájukat, mely sokszor napokig szolgál mulatságára az utca gyerekeinek.

Szombaton délelőtt történt egy ilyen kilakoltatás. Gruity Velizár hét éven át volt alkalmazásában a városi kezelésben lévő villanytelepen, amely idő alatt természetbeni lakást élvezett. Állását másfél évvel ezelőtt elhagyta és állami szolgálatba lépett. A villanytelepi állást megüresedésével Miklosev Zsiva foglalta el, aki ugyan vidékről jött Beeskerekre, de itt lakóháza van. A természetbeni lakásra természetesen most már Miklosev tarthatott igényt, amit a bíróság határozatilag ki is mondott. Gruity előzőleg már számtalan kérvényt adott be a lakáshivatalnak, a bejelentett lakásokat azonban mindig másnak ítélték oda. Szombaton délelőtt aztán megtörtént a járásbírói ítélet végrehajtása, illetve világosabban kifejezve, a kilakoltatás. Gruity Velizár családjával, hathónapos, másfél éves és hat éves gyermekével, minden ingó-bingó vagyonkájával az utcára került.

A másik eset a Beogradska (Ecskai) utcában történt. A Perkovác-féle vendéglő itéce, Galanta röviddel ezelőtt elhagyta állását és a „Beograd”-kávéházba állott be főpincérnek. A Perkovác-vendéglő melletti lakásból bírósági határozat alapján kilakoltatták, miután a természetbeni járandóság címén élvezett lakásra az új itécs tarthat igényt. Galanta butorait a napokban kiltették az utcára. Azóta ott állanak a járda szélén, egymás hegyén-hátán.

SZINHÁZ.

A kisasszony férje. A becskerekeli Önkéntes Tűzoltótestület szombat és vasárnap este a városi színházban a közönség élénk érdeklődése mellett műkedvelői előadást rendezett, mely alkalommal Drégely Gábor akadémiai pályadíjat nyert vígjátékát „A kisasszony férje” c. darabot adták elő. Ugy az előadás, mint a rendezés minden dicsőreget megérdemel és az a nemes igyekezet és meleg ambíció, amellyel a szereplők mindegyike feladatának nekilátott, nagy és zajos elismerést váltott ki a közönségből.

Dorozsmay István szerepében Lederer Károly kifogástalan, szép alakítást nyújtott Higgadt beszéde, nyugodt, biztos színpadi megjelenése, intelligens felfogása teljes sikert biztosítottak neki. Konrad Stefi Neily szerepében gyarapította színpadi sikereinek számát. Bájos volt és temperamentumos szerepét teljesen kiaknázta és egyéniségének minden üdőségével ruházta fel. Meleg, mindenképen kiérdemelt elismerésben volt része. Kürti István ezuttal is beigazolta, hogy legjobb dilettánsaink egyike. Nagyon ügyesen mozgott ebben a szerepében is a színpadon, minden szava és mozdulata az értelmes és egyuttal ösztönös színésztehetségét árulta el. Buttel Domonkos is kipróbált, kiváló dilettáns. Halmai Berci szerepében is mint mindig, mulatságos volt és szeretetreméltó. Gombár Magdát ezuttal először láttuk a színpadon. Kedves megjelenése, ügyes mozdulatai, bátor fellépése megannyi értéke volt egységesen megjárt alkakításának. Gomilkovics József régi és kedvelt műkedvelőnk egyike, aki ezuttal is tehetsége javát adta a közönség zajos tetszésnyilvánításai mellett. Sztojanovity Bözsi Tamásné szerepében nyújtott kifogástalan alakítást. Közvetlen modora, kedves beszéde teljesen fedte szerepének jellegzetes vonásait. Kisebb szerepeikben Roth Béla és Hoff Lujza kifogástalanok voltak és nagyon kedves volt Ripka Sári Annuska szerepében. A szakavatott kézre valló rendezésért és a kitönnően működő zenekar lendületes vezetéséért Ripka Imrét, zenei életünk eme kiváló reprezentánsát minden elismerés megilleti. (b)

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük t. üzleteinket, ismerőseinket és barátainkat, hogy **Marer Simon** ur cégünkbe mint cégtárs belépett, mely alkalomból továbbra is szíves támogatásukat és pártfogásukat kérjük.

Kittünő tisztelettel
Parfumerie Berceuse
Novi Sad, Jermenska ul. 3.

Ujabb javaslat gőzfürdő építésére

Egy orosz konzorcium ajánlatot adott be a városnak.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, márc. 26.

A már régtől fogva megoldásra váró problémák közül csaknem állandóan napirenden van a gőzfürdő építésének kérdése. Beeskerek város, Bánság centruma, mely harmincezer lakost számlál, gőzfürdő nélkül van már évek óta, anélkül, hogy némi remény is lehetne arra nézve, hogy a lehetetlen állapoton végre változtatni fognak. A becskerekiek, ha a legelőmőbb higiéniai követelményeknek akarnak eleget tenni, vagy a primitív és kényelmetlen házi eszközökhöz kell folyamodniok vagy pedig a Beeskerektől nem messze fekvő Torontálszécsány községbe kell utazniok, ahol ha nem is modern, kényelmes, de mindenesetre használható fürdő áll a közönség rendelkezésére.

A becskerekeli gőzfürdő építésének ügye most újra napirendre került. Egy orosz konzorcium, melynek az élén Gagarin herceg áll, ajánlatot nyújtott be a városnak, amelyben aránylag kedvező feltételek mellett hajlandóan mutatkozik az építkezés elvállalására. Az ajánlat mellé részletes tervrajzot mellékeltek a vállalkozók. A terv szerint a város átengedné a gőzfürdő régi épületét a hozzája tartozó telekkel együtt és átengedné még egy megfelelő nagyságu területet a sétaterül szolgáló Plank-kertből. Ezen a területen

diszes külsejű földszintes épületet emelnének, amelynek elülső frontja a Bégára nézne. Az épület közepén volna a bejárat, mindkét oldalt kabinok foglalnának helyet, beljebb a bazének következnenek, a sarkokban pedig a gőzfürdő, római-fürdő, pihenőterem, masseur szobája és a szükséges mellékhelyiségek volnának. A fürdő berendezése a legmodernebb, nyugati mintákra készülné. A felszerelésnél és építésnél a higiénia követelményeibe a legszigorúbban fognak alkalmazkodni és aszerint járnak el.

A konzorcium egyelőre tíz évre kíván szerződést kötni a várossal. Az egyezés értelmében a város ingyen átengedi a kért területet, mentesíti a vállalatot mindenféle adófizetési kötelezettség alól és biztosítja, hogy a jegyek árának megállapítására nem gyakorol semmiféle befolyást. Amennyiben Beeskerek városa megadja ezekhez a feltételekhez a hozzájárulását, a vállalat megkezdi az építkezési munkálatokat és rövidesen tető alá hozza az új gőzfürdőt.

A városi tanács még nem határozott a gőzfürdő ügyében. Valószínű, hogy a tervet a legközelebbi tanácsülés napirendjére tűzik ki. Hogy mi a város állásfoglalása az ajánlatot illetően, az természetesen még bizonytalan.

Közgazdaság

A Nagybecskerekeli Takarékpénztár közgyűlése. Városunk és a Bánát egyik legrégebb és legelőkelőbb pénzintézete, a Nagybecskerekeli Takarékpénztár szombaton, f. hó 24-én délután tartotta 51-ik évi rendes közgyűlését.

A közgyűlést dr. Végh Lajos igazgatósági elnök vezette, aki a tárgyszorozatot előtt kegyeletes szavakkal emlékezett meg arról a súlyos veszteségről, amely az intézetet a múlt évben Temmer Salamon és Wattay Dezső igazgatósági tagok és Schwarz Lajos cégvezető-igazgató elhalálozásával érte. Temmer Salamon 1908 óta, Wattay Dezső pedig 1915 óta volt az igazgatóságnak munkás, tevékeny tagja, Schwarz Lajos pedig három évtizedet meghaladó időn át teljesített az intézetben szolgálatot és mindenkor igaz példaképe volt a lelkiismeretes, köteleességtudó, pontos tisztviselőnek. A közgyűlés kimondotta, hogy az elhunytak emlékeit jegyzőkönyvvel megőrökíti.

Átérve a napirendre, Bak Imre vezérigazgató bemutatta az 1922-évi mérleget és zarszámadásokat, amelyek tudomásulvétele után a közgyűlés elfogadta az igazgatóságának a tiszta nyereségy hova fordítására vonatkozó indítványát, amely szerint osztalék címen a tavalyi üzleti eredményből részvényenkint 30 koronát fizetnek és a felmentvényt minden irányban megadta.

Ezután az igazgatóságba 1926-ig beválasztatták Herzog Ottót, a hely-

beli Hungária-gőzmalom igazgatóját, majd a választmány kiegészítése következett, a közgyűlés újra megválasztotta a választmányból sorrend szerint kilépő tagokat és két új választmányi tagot is választott Heller Miklós és Herzog Salamon személyében.

A közgyűlés befejezte előtt Szávics Iván a részvényesek nevében igaz elismerését és köszönetet fejezi ki Bak Imre vezérigazgatónak, akinek kiváló képességei nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy az intézet a mai súlyos gazdasági helyzetben is ily szép eredménnyel dolgozhasson és akinek tudása és rátermettsége a legbiztosabb garancia arra nézve, hogy a takarékpénztár a jövőben csak fejlődni és gyarapodni fog.

Az elnöklő dr. Végh Lajos szíves szavakkal köszönti a közgyűlésen megjelent Kosztial-Zsivanovics igazgatót, a zagrebi Horvát Általános Takarékpénztár vezérigazgatóját és kéri, hogy az intézetel szemben eddig tanúsított jóakaratu érdeklődését a jövőben is tartsa meg. A közgyűlés ezzel véget ért.

A téglagyári és építőipari r-t. vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta idei évi rendes közgyűlést, amelyen dr. Stajcs Jován városi főorvos, igazgatósági alelnök elnökölt. A zarszámadások és mérleg bemutatása után, amiket a közgyűlés egyhangulag tudomásulvett, a múlt évi nyereség felosztására vonatkozólag az igazgatóság indítványa alapján határozott a közgyűlés és a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadta.

Millió adókat fizetnek a vállalatok.

Sok a felebbezés.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, márc. 26.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adókiivetési munkálatait a múlt hónapban kezdette meg a novisadi tartományi pénzügyigazgatóság kiküldötte, akit egész Bánság területére kiterjedő hatáskörrel ruháztak fel. A delegátus nehéz és körülményes munkáját a napokban véglegesen befejezte és átadta a listákat a városi adóhivatalnak, mely intézkedett a közszemlére való kitétel irányában.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóját ezuttal az 1920., 1921. és 1922. évre állapították meg. Az 1922. évi kivetés nagy fontossággal bír, mert ennek alapján állítják össze az 1923. évre esedékes adót. Az adólajstromok meglehetősen nagy összeget említenek fel, így például egyáltalában nem ritkák a milliós tételek sem, a százezer dinárosak pedig egyenesen gyakoriak. Az érdekelték körében nagy izgalmat keltett a magas megadóztatás és csaknem valamennyien fellebbezést fognak bejelenteni. Kijelentésük szerint képtelenek ily nagy összeget adóképpen lefizetni.

A „Torontál” munkatársa eljárt a városnál és érdeklődött a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója ügyében. Munkatársunk előtt kijelentették, hogy a kivetés alkalmával tekintettel voltak a mai gazdasági helyzetre, de mégsem térhettek ki a megfelelő arányú megadóztatás elől. A vállalatok adója tényleg magasnak tűnik fel az első pillanatban, nem szabad azonban elfelejteniök, hogy az adó három évről szól, amely idő alatt semmit sem fizettek. A reklamációs idő nyolc napon belül lejár. Addigra elfogad a város felszólalásokat, amelyeket illetékes helyen alaposan megbirálnak. Visszautasítás esetén felszólítja a cégeket a fizetésre, ennek megtagadása esetén pedig kénytelen lesz a kivett összeget törvényes uton behajtani.

A vállalatok adólajstroma a városi adóhivatalban a hivatalos idő alatt megtekinthető. A felszólalásokat a városi adóhivatalnál nyolc napon belül kell bejelenteni.

Sport

Kadima i. b.—Slavija i. b. 2:0. Biró: Brkity. (Elő mérkőzés).

Vasutas—Slavija 2:1 (2:0). Szonnyító mérkőzés. Mindegyik fél erős játékot produkál, Vasutas azonban fölénybe került Játék közben Denn János (Vasutas) lábicsomást szenvedett és így a pályáról levitték. A vasutasok tíz emberrel folytatták a mérkőzést Biró: Brkity.

Egy jókarban levő fehér 526

gyermekkosci

olcsón eladó. — Eckstein Miklós, Pasityeva (Tomasováci) u. 27. sz.

Arverési hirdetés.

Belo Blato község folyó évi március 28-án nyilvános árverés útján bérbeadja a tulajdonát képező „Zarska Bara”, „Saracica” és „Forland” halászati jogát.

Az árverési feltételek naponta a községbázán megtekinthetők.

Belo Blato 1923 március hó 21-én.
521 Bodnár, jegyző.

Komplett

bognárszerszám

és feldolgozatlan anyag eladó
Sándor Velja lakatosnál,
Pašićeva u. 35 szám.

Késések!

Perlmuttert kaphatnak,
szép nagysokat; kilogrammonként
100 dinárért 525
Birn Józsefnél, Adán.

Budai földet

Kaolin földet

vagontételben a legjutányosabb áron
szállít: „REKA” Novi Vrbas.- 509

Uj kerékpárokat,

gummikat és kerekparakatrészeket,
valamint

varrógépeket

legolcsóbban vásárolhat

Grünfeld Árminnál Veliki Beeskerek.

(a nagyhid mellett.) — 39

Égész Vojvodinában tudják,

hogy a legjobb és legtartósabb, a legújabb francia divat szerinti saját készítésű raktáron levő férfi, női és gyermekcipőket mindenféle színben és a legdivatosabb formában, valamint francia-, lakk-, antilop-, selyempipőket, szandál-, házicipők- és strapacipőket stb. a husveti ünnepek alkalmával kivételesen nagyon olcsón szerezhetni be

Vel. Beeskerek, Aleksandrova (Fő) utca (saját ház)

Szaktámba vágó összes cikkeket eredeti forrásból szereztem be és legnagyobb részét saját műhelyemben készítek, miért is módomban áll áruimat a legolcsóbb napiáron a t. közönség rendelkezésére bocsájtani.

Mérték utáni rendelések a legújabb divat szerint és a legszebb kivitelben eszközöltnék.

Ugyanott a vaskereskedésből visszamaradt üzleti állványok is jutányos áron eladók!

Elsőrangú legjobb gyarmányu

varrógépek, kerékpárok, külső- és belsőgummik,

alkatrészek, zseblámpák, öngyújtók, elemek kaphatók legolcsóbban

Francuszký Lyubomir üzletében

Obala Princeze Jelene (Gizella-part) 7., a hajóállomással szemben. — 520

Ugyanott mindennemű javítások olcsón és pontosan eszközöltnék!

Révai Adolf -- Subotica

Telefon 551

Telefon 551

Ajánl: fával égetett kőmentes építőmeszet, beremendi kőből égetett elsőrendű fehér darabos meszet, beoćini portland cementet, száraz veltázott búkkaszemet. 465

Gépezés,

ki már pár évig szívógáz-motort önállóan kezel, állandó alkalmazást nyerhet vidéken. — Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével a Torontál kiadóhivatalába kérünk. — 494

Kerítés-fáblaüveg

(Gärtnerglass)

és vendéglő-edények,

Ia minőségű áru, a legolcsóbb áron 42

Ivanitza Ferdinánd Károly

üveg-, porcellán-, tükör- és lámpakereskedésében

Veliki Beeskerek, Aleksandrova (Fő) utca.

A kiadóhivatal telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.

Meghívó.

A „Nagykikindai Központi Takarékpénztár Rt.” 1923. évi április hó 9-én, hétfőn délelőtt 11 órakor a takarékpénztár helyiségében tartja

XII. évi rendes közgyűlését,

melyre a tisztelt részvényesek ezennel meghivatnak.

Napirend:

1. Ad hoc elnök, jegyzőkönyvvezető választása és a két jegyzőkönyvi hitelesítő kinevezése.
2. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletéről.
3. A zárszámadás beterjesztése és megállapítása a felügyelőbizottság jelentése alapján, ezzel kapcsolatban a felmentvény megadása.

4. Intézkedés a tiszta haszon felosztása tárgyában.
5. 7—12 igazgatósági tag megválasztása.
6. 3—6 felügyelő-bizottsági tag megválasztása.
7. Esetleges indítványok

Vel. Kikinda, 1923 március 21.

Az igazgatóság.

Megjegyzés. Közgyűlések alkalmával csak azok birnak szavazati joggal, kiknek részvényei legalább 10 nappal a közgyűlés előtt nevükre vannak írva és 3 nappal a közgyűlés előtt az intézetnél le vannak téve. Az összes javaslatok az intézet helyiségében megtekinthetők

Vagyon.

Mérleg számla 1922 december 31.

Teher.

Korona				Korona			
Pénztárszámla	—	—	—	Részvénytőke	—	—	1500000
Narodna Banka girószámla	—	—	—	Tartalékalap	—	—	500000*
O. M. B. girószámla	—	—	—	Részvényesek	—	—	44518
Befizetés a Pénzüntezeti Központnál	—	—	—	Takarékbetét	—	—	11236186
Váltó	7572144	58	—	Folyószámla, hitelezők	—	—	8059924
Jelzálog- és folyószámla	13748064	18	21320203	Fel nem vett osztalék	—	—	26966
Ertékpapír	—	—	—	Átmeneti tételek és kamatok	—	—	573595
244 400 kor. n. é. magy. hdk. kötvény	100000	—	—	Tiszta nyereség	—	—	519179
200.000 kor. n. é. SHS állam 7% beruház. köles.	200000	—	—				
Különféle	18000	—	318000				
Szelvények	—	—	1506				
Invalídus adó	—	—	456				
Irodaborendezés	—	—	1				
			22460369				22460369

*) Az ideai dotációval K 600.000

Veszteség.

Veszteség- és nyereség-számla 1922 december 31.

Nyereség.

Korona				Korona			
Költség számla	—	—	1117823	Nyereségáthozat	—	—	16621
Tisztifizetések és drágasági pótlék	—	—	173100	Váltó	—	—	637077
Tiszteletdíj	—	—	7200	Folyószámla	—	—	927723
Kifizetett és tőkésített betétkamat	—	—	456852	Különféle kamatok	—	—	25819
Betétkamatadó	—	—	45695	Különféle jutalékok	—	—	311775
Állami és községi adó	—	—	47036				
Folyószámla-kamat	—	—	552130				
Nyereségáthozat 1921. üzletéről	—	—	16621				
Folyó évi nyereség	—	—	502558				
			1919017				1919017

Velika Kikinda, 1922. évi december hó 31-én.

IGAZGATÓSÁG:

Dr. Zsiros Lajos s. k., elnök. Guttman Miksa s. k., vezérigazgató.
Jovanovity Szima s. k. Messinger Hugó s. k. Dr. Veszelinovity Iván s. k. Budisin Gavra s. k.
Horváth Zoltán s. k. Dr. Mihajlovity Szvetiszláv s. k. Dr. Lázity Pál s. k. Frankl Jakob s. k.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Vászity Mita s. k. Popp János s. k. Brenner Frigyes s. k., elnök. Holzinger Lajos s. k. Peczity Milán s. k. Mility Nika s. k.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Beeskerek.

Kiadja Pleitz Fer. Pál.